

Američtí konzervativní evangelikálové ovlivňují společnost

CESTA NA SEDM VRCHŮ

Zdeněk Vojtíšek

Vliv bílých konzervativních evangelikálů na společenský a politický život Spojených států nebylo v posledních letech možné přehlédnout. Jejich mnohokrát diskutované¹ spojenectví s prezidentem Donaldem Trumpem je součástí mohutného úsilí, které Trumpovým odchodem z úřadu nekončí, a které dokonce není omezeno jen na USA.²

V některých směrech připomíná současná situace ve Spojených státech 70. a 80. léta minulého století. Tato dvě desetiletí byla ve znamení značného vlivu fundamentalismu na americkou společnost. Fundamentalisté, tehdy nově nazývaní spíše „konzervativní evangelikálové“, měli velký podíl na volbě prezidentů od Jimmyho Cartera (v úřadě od roku 1977), přes Ronalda Reagana až k Georgi Bushovi (v úřadě do roku 1993). Díky takovým osobnostem, jakými byl spisovatel Hal Lindsay (*1929), mediální magnát Pat Robertson (*1930) nebo televizní kazatel Jerry Falwell (1932–2007), se jim podařilo natolik ovlivnit americkou společnost, že roku 1978 věřilo v neomylnost Bible 42 % Američanů³ a ještě o dvě procenta více jich roku 1994 věřilo fundamentalistické verzi konce světa, tzv. vytržení svatých.⁴

Na začátku tohoto ohromného úspěchu byl – při pohledu zvenku – patrně především strach a hněv. Strach z proměny náboženského a morálního klimatu země a hněv na vládnoucí elitu, která například roku 1963 zakázala společné modlitby ve veřejných školách a které dal za pravdu rozsudek v procesu Roeová versus Wade roku 1973 (byl příznivý pro žadatelku o umožnění potratu). Z těchto a mnoha dalších impulzů vznikla tzv. náboženská pravice, která se od 80. let stala vlivnou součástí Republikánské strany.⁵

Také současné vzednutí politického a společenského aktivismu konzervativních evangelikálů je hnáno – zdá se – strachem z rychlých společenských změn, které jsou patrně důsledkem globalizace. Změněno je společenské postavení bílých Američanů či přístup k sexuálním a etnickým menšinám. Společnost se postupně rozešla s tradiční morálkou, akceptuje alternativní životní

styly a křesťanství v ní ztratilo jedinečné postavení. Hněv se obrací na ty, kdo jsou změnám otevření, nebo je dokonce způsobují či podporují, a někdy též na jejich domnělou světovou konspiraci.⁶

Podobně jako v 70. letech se v této atmosféře prosazuje teologie rekonstrukcionismu (v terminologickém zmatku se pro podobné ideje používají i názvy „teologie dominance“, „teologie nadvlády“ nebo „dominionismus“). Základem toho svazku idejí je každopádně působení pastora Rousase Johna Rushdoonyho (1916–2001) a jím založené Chalcedonské nadace (roku 1965). Rushdoony vyzýval k rekonstrukci společnosti zavedením božích zákonů tak, jak jsou známy z Bible, tedy například včetně trestu smrti za „sodomii“. Jeho postoje jsou programově protidemokratické a programově netolerantní vůči tomu, co není božím zákonům podrobno. Kritici v nich nacházejí i rassistické a antisemitské prvky.⁷

Významnou částí současného rekonstrukcionismu je iniciativa Sedm vrchů. Také ona má kořeny v 70. letech: roku 1975 Bůh údajně sdělil třem evangelikálním osobnostem,⁸ aby ovládli „sedm sfér“. Byly tím myšleny společenské sféry vzdělání, náboženství, rodiny, podnikání, vlády, zábavy a médií. Jeden z těchto tří mužů, Loren Cunningham, údajně sdělil roku 2000 tuto svou vizi Lanci Wallnauovi,⁹ jenž je podle své internetové prezentace „stratégem, futuristou a přesvědčivým komunikátorem“.¹⁰

Myšlenku sedmi sfér, které mají křesťané ovládnout, aby obnovili vládu Boha nad celou společností, rozvinul Lance Wallnau v knize *Invaze do Babylóna. Mandát sedmi vrchů*.¹¹ Další známí spo-

luautoři této knihy (Alan Vincent, C. Peter Wagner, Bill Johnson) prokazují, že myšlenka na ovládnutí společnosti pro Boha se silně uchytila mezi evangelikály charismatické a neocharismatické vlny.

Nástrojem tohoto ovládnutí má být Donald Trump. Lance Wallnau se ve své prezentaci chlubí, že jeho nejprodávější kniha *Boží kandidát pro chaos s podtitulem Donald Trump a americký rozklad*,¹² vydaná v září roku 2016 před prezidentskými volbami, pomohla získat 3,5 milionu nerozhodnutých evangelikálních voličů pro Donalda Trumpa.¹³ Wallnau se také hlásí k myšlence, že Trumpův pozitivní vztah k Izraeli prokazuje, že je novodobým Kýrem. Podle Bible perský král Kýros – ač sám pohan – umožnil izraelskému „božímu lidu“ návrat do vlasti.

Zatím není patrné, že vítězství Joea Bidena by ideál sedmi vrchů nebo podporu Donalda Trumpa mezi americkými evangelikály oslabilo. Může to být i naopak. ■

Poznámky

- 1 Např. MRÁZEK, Miloš, Nejlepší přátelé Donalda Trumpa, *Dingir* 22 (1), 2019, str. 12–14.
- 2 Zpráva z československé konference Sedmi vrchů: VOJTÍŠEK, Zdeněk, „Čeští a slovenští křesťané dobývají sedm vrcholů“, *Náboženský infoservis* [online], 9. 2. 2021, URL: <https://info.dingircz/2021/02/cesti-a-slovensti-krestane-uz-take-dobvyvaji-sedm-vrcholu>.
- 3 BALMER, Randall, *Mine Eyes Have Seen the Glory*, New York–Oxford: Oxford University Press 1993, s. 195.
- 4 WOJCIK, Daniel, *The End of the World As We Know It*, New York–London: New York University Press 1997, s. 42.
- 5 Ještě roku 1976 volili evangelikálové za prezidenta kandidáta Demokratické strany Jimmyho Cartera.
- 6 HLAVÁČOVÁ, Kateřina, QAnon – hnutí amerických evangelikálů?, *Dingir* 22 (4), 2020, s. 110–113.
- 7 BALMER, Randall, „Rushdoony, Rousas John“, *Encyclopedia of Evangelicalism*, Waco: Baylor University Press 2004, s. 594.
- 8 Měl to být křesťanský apogeta Francis Schaeffer (1912–1984), zakladatel studentského hnutí „Campus Crusade for Christ“ Bill Bright (1921–2003) a zakladatel hnutí mládeže „Youth with a Mission“ Loren Cunningham (*1935).
- 9 Začátek odstavce podle: HARDY, Elle, „The ‘modern apostles’ who want to reshape America ahead of the end times“, *The Outline* [online], 19. 3. 2020, URL: <https://theoutline.com/post/8856/seven-mountain-mandate-trump-paula-white>.
- 10 „About“, *Lance Wallnau* [online], URL: <https://lance-wallnau.com/about>.
- 11 WALLNAU, Lance – JOHNSON, Bill, *Invading Babylon. The 7 Mountain Mandate*, Shippensburg: Destiny Image 2013.
- 12 WALLNAU, Lance, *God's Chaos Candidate: Donald J. Trump and the American Unraveling*, Killer Sheep Media 2016.
- 13 „About“, *Lance Wallnau* [online]...
- 14 Slova pod obrázkem: „Obsadte zemi, kterou vám Hospodin, váš Bůh, dává do vlastnictví“ (*Bible*, Jozue 1:11).

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D. (*1963), je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu Dingir.